Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Kinderombudsman
de heer M.L.M. Dullaert
Postbus 93122
2509 AG DEN HAAG

Directoraat-Generaal Jeugd en Sanctietoepassing
Directie Justitieel Jeugdbeleid
Afdeling Jeugdbescherming

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Datum 16 oktober 2012
Onderwerp Reactie op het rapport 'De bijzondere curator, een lot uit de loterij?'

Ons kenmerk
308427

Uw kenmerk
20120627

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Geachte heer Dullaert,

Bij brief d.d. 3 juli 2012 bood u mij het rapport 'De bijzondere curator, een lot uit de loterij?' aan. In deze brief heeft u mij verzocht om een reactie op de aanbevelingen uit dit rapport, voor zover deze mijn ministerie betreffen.
In antwoord deze brief bericht ik u het volgende.

U beveelt mij het volgende aan:
1. 'Aanbevolen wordt dat de minister van Veiligheid en Justitie in samenspraak met de Raad voor de rechtspraak onderzoekt of de huidige formulering van artikel 1:250 BW zodanig is dat die voldoet om de belangen van kinderen in de ruimst mogelijke zin te kunnen waarborgen.'
2. 'De minister van Veiligheid en Justitie wordt aanbevolen om toe te werken naar een grotere bekendheid onder burgers en professionals over het bestaan van de bijzondere curator.'
3. 'Tevens wordt aanbevolen de informele rechtsingang beter bekend te maken bij kinderen.'
4. 'De minister van Veiligheid en Justitie wordt voorts aanbevolen te onderzoeken of de leeftijdsgrens van twaalf jaar in het personen- en familierecht niet zou moeten worden vervangen door het criterium 'de rijpheid van een kind'.'
5. 'Het verdient aanbeveling als door de Raad voor rechtsbijstand in samenspraak met de Raad voor de rechtspraak, de Nederlandse Orde van Advocaten en/of de vFAS kwaliteitsnormen worden opgesteld waaraan bijzondere curatoren moeten voldoen.'
6. 'De Kinderombudsman beveelt de Raad voor de rechtspraak en het Landelijk Overleg van Voorzitters Familie- en Jeugdrecht aan een richtlijn op te stellen over artikel 1:250 BW.'
7. 'Aan de rechterlijke macht wordt aanbevolen om de taakomschrijving voor een bijzondere curator zo helder en concreet mogelijk te formuleren.'
8. 'De financiering voor alle bijzondere curatoren moet goed geregeld worden.'
9. 'In het Besluit eigen bijdrage rechtsbijstand is bepaald dat een minderjarige geen eigen bijdrage hoeft te betalen bij conflicten met de ouders. Deze regeling dient in aansluiting op artikel 1:250 BW hetzelfde te zijn voor conflicten met de voogd. Het verdient aanbeveling het Besluit hierop aan te passen. Voorts wordt aanbevolen de griffierechten te laten vervallen als een kind samen met de bijzondere curator een procedure aanhangig maakt.'

bijvoorbeeld in zaken betreffende echtscheiding, het afwikkelen van nalatenschappen of jeugdzorg.[1]

Ik zal het voorgaande betrekken in het overleg met de Raad voor de rechtspraak in het kader van de aanbevelingen 5, 6 en 7.

Directoraat-Generaal Jeugd en Sanctietoepassing
Directie Justitieel Jeugdbeleid
Afdeling Jeugdbescherming

Datum
16 oktober 2012

Ons kenmerk
308427

Ad 2 en 3: Meer bekendheid over het bestaan van de bijzondere curator en de informele rechtsingang

Ik constateer dat recent vrij veel aandacht in de literatuur is besteed aan de bijzondere curator[2] en dat de rechtsfiguur ook leeft onder professionals. Dit stimuleert de bekendheid van de bijzondere curator, waarmee ook eventuele onwennigheid met de rechtsfiguur zal verdwijnen. Aan deze bekendheid ga ik extra impulsen geven.

Op ambtelijk niveau is overleg gevoerd met de Raad voor de rechtspraak. Hieruit komt naar voren dat de rechtspraak zich actief toont om de bijzondere curator meer bekendheid te geven. Een werkgroep is opgericht die tot doel heeft de inzet van de bijzondere curator bij de rechtbanken te bevorderen en werkprocessen te ontwerpen voor onder meer de benoeming van de bijzondere curator. Dit heeft tot doel binnen de rechterlijke macht tot een meer eenduidige toepassing van de bijzondere curator te komen. Ik zal in de reguliere overleggen met de Raad voor de rechtspraak de voortgang van deze werkgroep volgen en bezien waarbij mijn ministerie desgewenst behulpzaam kan zijn.

Jeugdzorg Nederland heeft medio september jl. naar aanleiding van uw rapport over de bijzondere curator overleg gepleegd met haar leden. In het vervolg hierop zal bij de juristen werkzaam bij de Bureaus Jeugdzorg aandacht worden gevraagd voor het belang van de bijzondere curator voor het kind. Bij hen komen gezinsvoogden immers terecht als zij van mening zijn dat het in het belang van het kind is dat een belangenbehartiger wordt ingeschakeld.

Onder advocaten, zeker jeugd- en familierechtadvocaten, wordt de figuur van de bijzondere curator al voldoende bekend geacht. Binnen de balie is al langere tijd een ontwikkeling richting specialisatie gaande. Voor veel rechtsterreinen zijn verenigingen van gespecialiseerde advocaten in het leven geroepen.[3] Voor wat betreft de bijstand aan minderjarigen zijn dit de Vereniging van familierecht advocaten scheidingsmediators (vFAS) en de Vereniging van Nederlandse jeugdrechtadvocaten. Deze specialistenverenigingen spelen een belangrijke rol bij de totstandkoming van inschrijfvoorwaarden voor toevoeging als bijzondere curator, waarop ik later terug kom.

---

[1] Zie o.a. Klaas, De bijzondere curator ex art. 1: 250 BW; enkele bijzondere toepassingen uit de praktijk, FJR 2008, p. 79 en Pieters, Waar staat de bijzondere curator in het huidige rechtsbestel?, FJR 2012, p. 97 en de in deze artikelen genoemde rechtspraak.
[2] Zie bijvoorbeeld: Pieters, 'Waar staat de bijzondere curator in het huidige rechtsbestel?', FJR 2012, p. 97 en Mink 'De procespositie van de minderjarige in de civiele procedure', FJR 2012, p. 113.
[3] Deze specialisatieverenigingen hanteren wat betreft de toelating deskundigheidvoorwaarden aan hun leden. Ook aan het behoud van het lidmaatschap worden eisen gesteld aangaande permanente educatie of het minimum aantal zaken dat men in bepaalde periode moet behandelen

Het artikel verplicht Staten kort gezegd te verzekeren dat een kind zijn mening vrijelijk kan uiten in alle aangelegenheden die hem betreffen. Hiertoe dient het kind met name in de gelegenheid te worden gesteld om te worden gehoord in gerechtelijke en bestuurlijke procedures, die hem betreffen. Dit horen kan rechtstreeks gebeuren, maar ook door tussenkomst van bijvoorbeeld een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling. Richtlijn 47 van de "Guidelines on child-friendly justice" van de Raad van Europa bepaalt samengevat dat er geen absolute leeftijdsgrens mag zijn voor het horen van kinderen. Verzoekt een jonger kind zelf om te worden gehoord, dan moet dit verzoek ook worden toegewezen, tenzij de rechter dit in strijd met zijn belang acht. De regeling van artikel 809 lid 1 Rv biedt de rechter de mogelijkheid om kinderen op te roepen om te worden gehoord, naast hun wettelijke vertegenwoordigers. Dit geldt ook voor kinderen jonger dan 12 jaar.

Directoraat-Generaal Jeugd en Sanctietoepassing
Directie Justitieel Jeugdbeleid
Afdeling Jeugdbescherming

Ad 5, 6 en 7: Kwaliteitsnormen bijzondere curatoren, een benoemingsprotocol en taakomschrijving

Voor uw aanbevelingen aan de Raad voor de rechtsbijstand, de Raad voor de rechtspraak en de Nederlandse Orde van Advocaten zal ik in de reguliere overleggen met de betrokken partijen aandacht vragen.

In dit kader acht ik de ontwikkelingen op het gebied van inschrijfvoorwaarden voor advocaten van belang. Advocaten die rechtsbijstand in de zin van de Wet op de rechtsbijstand (Wrb) willen verlenen dienen zich in te schrijven bij de Raad voor rechtsbijstand. Indien een advocaat niet ingeschreven staat, kan hij in beginsel geen gesubsidieerde rechtsbijstand voor de rechtzoekende aanvragen.

Per 1 juli jl. gelden inschrijfvoorwaarden voor het personen- en familierecht.[5] Met deze voorwaarden is een belangrijke stap gezet ter borging van de kwaliteit van advocaten die zaken op het terrein van het personen- en familierecht behandelen. De nieuwe inschrijvingsvoorwaarden bevat een gedragscode met als doelstelling dat de advocaat bevordert dat echtgenoten – al dan niet door ook gebruik te maken van mediation – samen toewerken naar een nieuw evenwicht na hun scheiding. Met name artikel 4 van de Gedragscode is van belang:

> 'De advocaat appelleert bij zijn cliënt of cliënte aan een constructieve en oplossingsgerichte benadering. De belangen en rechten van kinderen worden in het licht van verantwoordelijk ouderschap uitstijgend boven het conflict over beëindiging van de relatie behandeld. Financiële belangen worden niet vermengd met andere belangen en rechten van kinderen, waaronder met name het recht op omgang.'

Per 1 juli 2013 zullen bovendien nieuwe inschrijfvoorwaarden gelden voor jeugdzaken. Het gaat dan om jeugdstrafzaken en zaken die de verlening van een machtiging voor uithuisplaatsing in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg betreffen.
Voor de ontwikkeling van inschrijfvoorwaarden voor gesubsidieerde rechtsbijstand van de bijzondere curator zal ik eveneens in de reguliere overleggen met de betrokken partijen aandacht vragen.

[5] Deze voorwaarden zijn gebaseerd op aanbevelingen van een werkgroep met vertegenwoordigers van de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland, de Nederlandse Orde van Advocaten, de Nederlandse Mediators Vereniging, het Nederlands Mediation Instituut, de rechtspraak en de Raad voor Rechtsbijstand

Directoraat-Generaal Jeugd en Sanctietoepassing
Directie Justitieel Jeugdbeleid
Afdeling Jeugdbescherming

Datum
16 oktober 2012

Ons kenmerk
308427

Ik vertrouw erop dat hiermee de praktijk van de bijzondere curator extra stimulansen krijgt om zich verder door te ontwikkelen.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

J. Demmink
Secretaris-generaal